

Förslag

*till meritvärdering
vid urval på betyg*

*Högskoleverkets förslag till meritvärdering
av nya och gamla gymnasiebetyg m.m.*

Förslag till meritvärdering vid urval på betyg – Högskoleverkets förslag till meritvärdering av nya och gamla gymnasiebetyg m.m.

Producerad av Högskoleverket i september 1996

Högskoleverkets rapportserie 1996:26 R

ISSN 1400-948X

ISRN HSV-R--96/26--SE

Innehåll: Bedömnings- och utredningsavdelningen

Form: Informationsavdelningen

Tryck: Printgraf, Hägersten, september 1996

Innehållsförteckning

Förord	5
1 Sammanfattning av förslagen	9
2 Inledning	11
3 Bakgrund	12
3.1 Grunden till uppdraget	12
3.2 Höskoleverkets uppdrag	12
3.3 Beredningen av ärendet	13
4 Meritvärdering av slutbetygen från den nya gymnasieskolans program	15
4.1 Bakgrund	15
4.2 Grundläggande principer	15
4.3 En meritvärderingsmodells olika delar	16
4.4 Siffervärde	17
4.5 Viktning av kursens omfattning	18
4.6 Beräkningsunderlaget	19
5 Betyg från komvux	25
6 Äldre betyg inklusive mellanårsbetygen	27
7 Utländska betyg	29
8 Urvalsgrupper	31
9 Genomförande	32
Bilaga: Författningsförslag	33

Förord

Denna rapport innehåller Högskoleverkets *förslag* till regeringen hur avgångsbetyg/slutbetyg från gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning skall meritvärderas. Det är viktigt för mig att understryka att det endast är fråga om ett förslag. Regeringen skall fatta det slutliga beslutet. Det innebär att förslaget kan bli föremål för ändringar och justeringar innan beslutet fattas.

Agneta Bladh
Generaldirektör

Regeringen
UtbildningsdepartementetBedömnings-och utredningsavd
Anne-Marie RydellSkrivelse
1996-09-16
Regnr 80-2755-96

Förslag till meritvärdering av slutbetyg från gymnasieskolan (motsv)

Högskoleverket har i propositionen Tillträde till högre utbildning m.m. (1995/96:184) och därefter följande riksdagsbeslut fått uppdraget att efter hörande av Statens Skolverk, Verket för högskoleservice samt universitet och högskolor inkomma till regeringen med ett förslag om hur de nya gymnasiebetygen skall värderas. Uppdraget gäller även meritvärdering av de gamla gymnasiebetygen.

Högskoleverket överlämnar i bifogad rapport sitt förslag. Av detta missiv framgår hur arbetet bedrivits, vilka synpunkter som förts fram från de myndigheter som hörts samt beslutet från Högskoleverkets styrelse.

Högskoleverket fick genom samma proposition och riksdagsbeslut ytterligare ett antal uppdrag. För de flesta uppdragen angavs att de skulle fullgöras efter hörande av Skolverket och universitet och högskolor samt i något fall även Verket för högskoleservice. Högskoleverket tillsatte därför en styrgrupp med representanter för dessa grupper för att leda arbetet. Dessutom tillsattes två arbetsgrupper, en för meritvärderingsfrågorna och en för behörighetsfrågorna. Namnen på styrgruppens och meritvärderingsgruppens ledamöter framgår av rapporten.

Arbetsgruppen för meritvärderingsfrågor överlämnade sitt förslag till styrgruppen i början av augusti. På två punkter skiljer sig arbetsgruppens förslag från det som sedan blivit styrelsens beslut. Arbetsgruppen hade föreslagit att de särskilda behörighetskurserna skulle ha vikten 2 vid meritvärderingen samt att ämnet idrott och hälsa alltid skulle medräknas vid meritvärderingen.

Arbetsgruppens förslag har sedan genom Sveriges Universitets- och Högskoleförbunds försorg remitterats till de statliga universiteten och högskolorna (ej de konstnärliga högskolorna). Förslaget har även remitterats till Chalmers, högskolan i Jönköping och Handelshögskolan. Samtliga har ställt sig mycket positiva till förslaget som helhet men har tagit upp några punkter till särskild diskussion, nämligen konkurrenskomplettering av ämnen som inte ingår i slutbetyget, viktning av behörighetskurser och värderingen av ämnet idrott och hälsa. På dessa punkter har man delvis olika uppfattning mellan högskolorna. En inom förbundet för ändamålet tillsatt arbetsgrupp har därefter tagit ställning för att behörighetskurserna skall viktas med en faktor 2 i enlighet med arbetsgruppens förslag men att betyg i ämnet idrott och hälsa endast skall räknas med om det höjer jämförelsetalet eller behövs för den särskilda behörigheten.

Förslaget har vidare diskuterats inom vårdhögskolornas rektorskollegium. Man ställer sig bakom arbetsgruppens förslag men anser att behörighetskurserna ej skall viktas.

Högskoleverket har tillsammans med Skolverket ordnat en hearing för ett 20-tal rektorer och SYO-konsulenter. Dessa var mycket positiva till förslaget. Frågan om viktning av behörighetskurserna blev föremål för en livlig diskussion. Vissa deltagare var positiva till viktningen, andra deltagare var negativa. Samtliga deltagare stödde arbetsgruppens förslag vad gäller ämnet idrott och hälsa, d.v.s. att ämnet alltid skall räknas med.

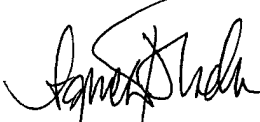
Skolverket ställer sig bakom arbetsgruppens förslag utom vad gäller viktning av behörighetskurser. Skolverket anser vidare i likhet med arbetsgruppen att betyg i ämnet idrott och hälsa skall medräknas fullt ut vid meritvärderingen.

Verket för högskoleservice, som huvudsakligen bedömer förslaget utifrån möjligheterna att omsätta det i praktisk antagningsverksamhet, har inga invändningar vare sig mot arbetsgruppens förslag eller det förslag som sedan blev styrelsens beslut.

SFS har även lämnat in sina synpunkter på förslaget. Man var positiv till alla delar i förslaget utom viktningen av de särskilda behörighetskurserna. Med viktning får vissa kurser en alltför stor betydelse och systemet blir dessutom otydligare.

Arbetsgruppens förslag har slutligen med de synpunkter som inkommit efter hörande av ovan nämnda organisationer behandlats i Högskoleverkets styrelse. Pga ärendets vikt har även beslutet fattats i styrelsen. Närvarande i styrelsen var universitetskansler Stig Hagström, Med.kand Stefan Amér, Direktör Lars Anell, Generaldirektör Agneta Bladh, Skådespelare Agneta Ekmanner, Rektor Gustaf Lindencrona, Frilansskribent Ingrid Petersson samt personalrepresentanterna Emilie Eliasson och Staffan Mellvig. Föredragande var experten Anne-Marie Rydell.

Styrelsen beslut blev följande: Styrelsen beslutar föreslå regeringen att meritvärdering av gymnasiebetyg (motsv) skall göras enligt förslagen i bifogad rapport. Avvikelserna från arbetsgruppens förslag gäller främst att viktning av behörighetskurserna inte skall göras samt att betyg i ämnet idrott och hälsa endast skall räknas med om det höjer jämförelsetalet eller behövs för den särskilda behörigheten. Det uppdrogs vidare åt generaldirektören att verkställa beslutet. Lars Anell, Gustaf Lindencrona och Stig Hagström reserverade sig mot beslutet i vad avser värderingen av de särskilda behörighetskurserna. Reservanterna vill att dessa kurser ska värderas med en faktor 2.

Agneta Bladh

Anne-Marie Rydell

I Sammanfattning av förslagen

Meritvärdering av slutbetygen från den nya gymnasieskolans program

Gymnasieskolans betyg ges siffervärden enligt följande:

Icke godkänd = 0, Godkänd = 10, Väl godkänd = 15 samt Mycket väl godkänd = 20

Siffervärdet för varje betyg multipliceras med kursens omfattning uttryckt i gymnasiepoäng (siffervärde x gymnasiepoäng)

Samtliga kurser i ett slutbetyg skall meritvärderas. Detta inkluderar även lokala kurser och specialarbete. Idrott och hälsa räknas dock bara med om det höjer jämförelsetalet eller krävs för särskild behörighet

Höjda betyg i kurser som ingår i slutbetyget ersätter tidigare betyg

Betyg i kurser inom ramen för utökat program räknas dock bara med om det krävs för särskild behörighet alternativt höjer jämförelsetalet

Behörighetskompletteringar räknas med vare sig de höjer eller sänker jämförelsetalet

Kurser utöver dem som ingår i slutbetyget – och som inte krävs för behörighet – räknas med om de höjer jämförelsetalet, dock inte om dessa är lokala kurser

Summan av betygsvärdena divideras med programmets eller individens poängsumma enligt följande:

- i *normalfallet* dividerar man med det fullständiga programmets poängsumma (2 150 respektive 2 370 poäng för gymnasieprogram, 1 970 poäng för gymnasial vuxenutbildning)
- har individen i sitt beräkningsunderlag *mer* än den för programmet eller gymnasial vuxenutbildning föreskrivna poängsumman skall divisorn utgöras av individens poängsumma

- om individen har *mindre* än den för programmet föreskrivna betygsatta poängsumman p.g.a. ej betygsatta gymnasiepoäng (t.ex. lokalt tillägg som används för ämnesanknuten praktik, förstärkning av undervisningen i kurser eller information av olika slag) skall divisorn utgöras av individens poängsumma
- har individen *reducerat program* dividerar man med det fullständiga programmets poängsumma
- har individen följt ett *specialutformat program* utgår man från det aktuella programmets poängsumma

Betyg från komvux

Ett slutbetyg från komvux med poängsatta kurser enligt den nya läroplanen (Lpf-94) och komvuxförordningen (SFS 1992:403, ändr. t.o.m. 1995:12651) med siffer- eller bokstavs-betyg räknas till det ”nya” systemet.

Betyg som innehåller ej poängsatta ämnen/kurser hänförs till det ”gamla” systemet.

Äldre betyg inklusive mellanårsbetygen

Betyg från äldre former av gymnasieskolan (inkl. de s.k. mellanårsbetygen) meritvärderas enligt de principer som gällde före 1 juli 1993 och som i huvudsak tillämpas även i dag. Konkurrenskomplettering skall dock medges i samma utsträckning som för betyg från den nya gymnasieskolan.

Utländska betyg

Högskoleverket får i uppdrag att föreskriva vilka principer som skall användas vid meritvärderingen av utländska betyg.

Genomförandefrågor

För att de nya reglerna skall kunna tillämpas av universitet och högskolor fr.o.m. antagningen inför höstterminen 1997 är det, enligt Högskoleverkets uppfattning, nödvändigt att regeringen fattar sitt beslut senast den 1 november 1996.

2 Inledning

Regeringen lade den 13 mars i år fram en proposition om tillträdesfrågor (prop. 1995/96:184, bet. 1995/96: UbU 11, rskr 1995/96:26) där ett antal förändringar föreslogs vad gäller behörighets- och urvalsregler till den högre utbildningen. Den 23 maj fattade riksdagen sitt beslut i enlighet med denna proposition. I anslutning till detta riksdagsbeslut har Högskoleverket fått ett antal helt nya uppgifter inom tillträdesområdet.

Högskoleverket skall fatta merparten av sina beslut efter hörande av universitet och högskolor, Skolverket samt Verket för högskoleservice. Mot bakgrund av detta tillsatte Högskoleverket, genom ett beslut av generaldirektören, en styrgrupp och två arbetsgrupper; en för behörighetsfrågor och en för meritvärderings- och urvalsfrågor. Föreliggande rapport innehåller Högskoleverkets slutliga förslag och rekommendationer när det gäller meritvärdering vid urval på betyg.

3 Bakgrund

3.1 Grunden till uppdraget

Regeringen tar i propositionen *”Tillträde till högre utbildning m.m.”* (prop. 1995/96:184) sin utgångspunkt i det faktum att de senaste årens förändringar i högskolan såväl som i gymnasieskolan i alltför hög grad skett oberoende av varandra, vilket i sin tur skapat en mycket stor osäkerhet hos de studerande i gymnasieskolan. Vidare slår regeringen fast att reglerna för tillträde till högskolan är en angelägenhet för riksdag och regering eftersom högskolan ingår i ett nationellt utbildningssystem. Det övergripande syftet är därför att skapa ett system för tillträde till högskolan som är tydligt överblickbart och rättssäkert för de enskilda sökande.

Tillträdespropositionen bygger delvis på RUT-93:s (Utredningen om uppföljning av 1993 års universitets- och högskolereform) betänkande *”Behörighet och urval”* (SOU 1995:71) och delvis på promemorian *”Gymnasieskolan – en bred grund för högskolan”* (Ds 1995:56), som skrevs av en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet.

3.2 Högskoleverkets uppdrag

Högskoleverket fick som en följd av propositionen *”Tillträde till högre utbildning m.m.”* (prop. 1995/96:184) och det därpå följande riksdagsbeslutet ett antal uppgifter av karaktären utveckla, fastställa och föreslå vissa regler, krav och föreskrifter kring behörighets- och urvalsfrågorna.

Uppgifterna på meritvärderings- och urvalsområdet såsom de kommer till uttryck i tillträdespropositionen är sammanfattningsvis:

- att till regeringen föreslå hur såväl slutbetygen från den nya gymnasieskolan som äldre gymnasieutbildningar skall meritvärderas
- att besluta i framställningar från universitet och högskolor om att få använda särskilda prov vid urvalet och fastställa villkoren
- att fastställa föreskrifter för beräkning av poäng för arbetslivserfarenhet

Högskoleverket skall vidare följa det nya betygssystemet, utvärdera de särskilda prov som används och följa utvecklingen. Statsmakternas beslut anger med andra ord intentioner på en övergripande och principiell nivå, medan Högskoleverket med dessa som grund skall ta fram de mer konkreta lösningarna på behörighets- och meritvärderingsfrågorna. Högskoleverkets uppgift är sålunda att på kort sikt utveckla, fastställa och föreslå regler inom ett antal områden. På lång sikt skall Högskoleverket följa upp, utvärdera, ge förslag till förändringar, ändra eller komplettera tidigare beslut samt utöva tillsyn.

3.3 Beredningen av ärendet

Högskoleverket inledde sitt arbete i direkt anslutning till att regeringen presenterade tillträdespropositionen för riksdagen i mitten av mars. Eftersom tidsramarna varit synnerligen knappa var det en absolut nödvändighet att komma i gång med arbetet omedelbart, trots att riksdagsbehandlingen pågick parallellt och riksdagsbeslutet kom först i slutet av maj. Högskoleverkets arbete har skett inom ramen för Bedömnings- och utredningsavdelningen med Anne-Marie Rydell som projektledare och Lars Lustig som handläggare.

Eftersom Högskoleverket skall fatta sina beslut efter hörande av universitet, högskolor, Skolverket och Verket för högskoleservice var det viktigt att i ett så tidigt skede som möjligt involvera dessa i arbetet. En arbetsgrupp för meritvärderings- och urvalsfrågor tillsattes därför genom ett beslut av generaldirektören den 2 april 1996. I arbetsgruppen för meritvärderings- och urvalsfrågor har följande personer ingått:

Anne-Marie Rydell (ordf.)	Expert	Högskoleverket
Lars Lustig (adjungerad)	Handläggare	Högskoleverket
Einar Lauritzen	Byråchef	Uppsala universitet
Irja Persson Utterhall	Avdelningsdirektör	Göteborgs universitet
Agneta Liljestam	Enhetschef	Mitthögskolan
Maj Aldskogius	Rektor	Vårdhögskolan i Uppsala
Anita Börlin	Undervisningsråd	Statens Skolverk
Lisbeth Rudemo	Undervisningsråd	Statens Skolverk
Elisabeth Svensk	Tf. Antagningschef	Verket för högskole- service
Gunilla Hammarström	Handläggare	Verket för högskole- service

Arbetsgruppen har sammanträtt vid fyra protokollförda tillfällen; 11 april, 13-14 maj, 24 juni och 8 augusti.

En av generaldirektören utsedd styrgrupp har svarat för ledning, samordning och stöd till arbetsgrupperna. I styrgruppen har följande personer ingått:

Agneta Bladh	Generaldirektör	Högskoleverket
Lars Ekholm	Generalsekreterare	Sveriges universitets- och högskoleförbund
Ingegerd Palmér	Rektor	Högskolan i Luleå
Leif Hellström	Rektor	Vårdhögskolan i Malmö
Lena Landgren	Överdirektör	Statens skolverk
Hans Forsell	Direktör	Verket för högskole-service

Styrgruppen har sammanträtt vid fyra protokollförda tillfällen; 1 april, 12 juni, 23 augusti och 12 september.

4 Meritvärdering av slutbetygen från den nya gymnasieskolans program

4.1 Bakgrund

Regeringen framhåller i tillträdespropositionen att *”betyg är det urvalsinstrument som man har mest erfarenhet av och som synes ha det bästa prognosvärdet”*. Vidare sägs att sökande med olika bakgrund skall ges likvärdiga chanser genom att vid antagningen behandlas i olika urvalsgrupper och att konkurrens-höjda betyg skall kunna tillgodoräknas. Regeringen anser också att *”de regler som föreslås skall gälla för sådana sökande till kurser och program som inte sedan tidigare är antagna till högskolan”*.

Dessutom framhålls att minst en tredjedel av platserna skall besättas på grundval av betyg och att regler om hur de nya gymnasiebetygen skall meritvärderas skall fastställas av regeringen efter förslag från Högskoleverket. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, skall genom en ändring i högskolelagen bemyndigas föreskriva om urval.

4.2 Grundläggande principer

De båda beredningsgrupper som generaldirektören tillsatt har diskuterat grundläggande principer och andra utgångspunkter som är viktiga att beakta vid konstruktionen av en meritvärderingsmodell. Viktigt är vilka signaler en sådan modell ger och skall ge. Följande principer har varit vägledande för arbetet:

- meritvärderingen skall vara tydlig och lätt kunna förstås av de sökande
- meritvärderingen skall inte påverka arbetet i gymnasieskolan i negativ riktning i förhållande till gällande läroplaner
- allt arbete som en elev lägger ner i gymnasieskolan bör tillmätas någon form av värde, dvs. bredden bör uppmuntras

- att särskilja meritvärderingsfrågorna från behörighetsfrågorna
- viss hänsyn bör naturligtvis tas till vad som – främst ur högskolans synvinkel – är administrativt rationellt, även om detta inte skall vara styrande för utformningen av modellen

4.3 En meritvärderingsmodells olika delar

En grundläggande utgångspunkt är hur en meritvärderingsmodell skall se ut rent strukturmässigt och vilka olika delar som skall ingå. Viktiga frågor är bl.a. hur stor del av slutbetyget som skall meritvärderas, om viktning i någon form skall förekomma, hur lokala kurser och olika slags kompletteringar skall hanteras.

Det är också viktigt att sträva efter och bibehålla en helhetssyn på dessa frågor, både när man betraktar dem utifrån en principiell utgångspunkt, men också – inte minst – när man närmar sig detaljnivån. Alla ingående delar i en meritvärderingsmodell påverkar på något sätt helheten, och ändrar man på en del så får detta automatiskt konsekvenser för helheten. De beståndsdelar som, enligt Högskoleverkets uppfattning, bör ingå i en meritvärderingsmodell är därför:

- siffervärde
- viktning av kursens omfattning
- beräkningsunderlaget (inkl. frågan om lokala kurser och hanteringen av kompletteringar)

En annan central aspekt för utformningen av ett hållbart meritvärderings-system är antalet urvalsgrupper och den indelning som dessa representerar. Till denna fråga återkommer verket i kapitel 8.

I den fortsatta framställningen används begreppen siffervärde respektive jämförelsetal. Siffervärde har definierats som det värde som sätts på ett betyg och jämförelsetal som den poängsumma som meritvärderingen ger.

4.4 Siffervärde

Högskoleverkets förslag

Gymnasieskolans betyg ges siffervärden enligt följande: Icke godkänd = 0, Godkänd = 10, Väl godkänd = 15 samt Mycket väl godkänd = 20.

Högskoleverkets skäl och överväganden

För de elever som fr.o.m. höstterminen 1994 påbörjat sina gymnasiestudier eller nya kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen gäller ett nytt mål- och kursrelaterat betygssystem, vilket innebär att betygen skall spegla elevernas kunskaper i förhållande till de krav som finns i respektive kursplan. Betygssystemet innehåller fyra steg: Icke godkänd (IG), Godkänd (G), Väl godkänd (VG) och Mycket väl godkänd (MVG). Till stöd för betygssättningen har nationella betygskriterier fastställts och fogats till respektive kursplaner för betygen Godkänd och Väl godkänd. Med stöd av dessa centralt utarbetade betygskriterier i två betygsnivåer antas lärarna själva kunna definiera kravnivån för det högsta betyget Mycket väl godkänd.

En viss debatt fördes i samband med införandet av det nya betygssystemet om huruvida mål- och kursrelaterade betyg över huvud taget är användbara vid urval. Denna debatt finns det dock ingen anledning att fördjupa sig i här. Dock vill Högskoleverket bestämt slå fast att det är oundvikligt att sätta siffervärden på betygsstegen för att överhuvudtaget kunna använda dem för att räkna fram jämförelsetal i en urvalssituation. Högskoleverket vill också understryka att det i ett mål- och kursrelaterat betygssystem inte finns någon koppling till medelprestationer. Därför finns det anledning att använda termen ”jämförelsetal” i stället för ”medelvärde”.

I tillträdespropositionen fastslås att Högskoleverket som utgångspunkt skall ha det förslag om värdering av de nya gymnasiebetygen som återfinns i promemorian *”Gymnasieskolan – en bred grund för högskolan!”* (Ds:1995:56). I den promemorian föreslås betygsvärdena sättas till 0 – 2 – 3 – 4, men det sägs också att *”Andra siffervärden för betygsstegen kan alltid diskuteras. Förhållandet mellan betygsstegen kan sättas högre eller lägre. De föreslagna värdena är dock en rimlig bedömning av betygsstegens inbördes förhållanden”* (sid. 42).

Högskoleverket delar i allt väsentligt de synsätt och de argument som förs fram angående siffervärden och betygsskala i ovanstående promemoria. Verket anser sålunda att det är odiskutabelt att betyget ”Icke godkänd” ges siffervärdet noll. Verket anser vidare att intervallet mellan ”Icke godkänd” och ”Godkänd” skall vara större än intervallen mellan övriga betygssteg. Det nya systemet med en fastställd gräns för betyget Godkänd skall ges genomslag i meritvärderingen. Dock föreslår verket att betygen skall ges de nominella värdena 0 – 10 – 15 – 20. Detta framförallt mot bakgrund av att så långt som möjligt försöka bryta eventuella kopplingar och jämförelser med den gamla 1-5-skalan.

Viktiga frågor som aktualiserats under arbetet rör det nya betygssystemet som sådant och utdelandet av olika betygssteg, framförallt de två ytterligheterna ”Icke godkänd” och ”Mycket väl godkänd”. Hittills gjorda erfarenheter visar dock inte någon generell tendens, utan tyder på att ”Mycket väl godkänd” förekommer i tillfredsställande omfattning. Det är under alla omständigheter viktigt att följa dessa och liknande frågor för att eventuellt kunna göra justeringar allt eftersom erfarenheter av det nya betygssystemet vinnns.

4.5 Viktning av kursens omfattning

Högskoleverkets förslag

Siffervärdet för varje betyg multipliceras med kursens omfattning uttryckt i gymnasiepoäng (siffervärde x gymnasiepoäng).

Högskoleverkets skäl och överväganden

Hänsyn bör tas till omfattningen av en kurs vid framräkningen av jämförelsetal. Detta synsätt återfinns i såväl RUT-93:s betänkande *”Behörighet och urval”* som i promemorian *”Gymnasieskolan – en bred grund för högskolan”*. Men det kan också finnas skäl att påpeka att det föreslagna systemet – där siffervärdet multipliceras med gymnasiepoängen – egentligen inte innebär någon viktning alls, utan tvärtom leder till att varje gymnasiepoäng helt enkelt ”bär sin egen vikt”. Omvänt kan sägas att det gamla systemet, där man inte använde sig av någon formell viktning, i realiteten innebar en klar viktning av de mindre ämnena jämfört med de större. Högskoleverket anser alltså att siffervärdet för varje betyg skall multipliceras med kursens omfattning (storlek) såsom den uttrycks i gymnasiepoäng.

Under arbetets gång har även diskuterats andra modeller för viktning som skulle kunna användas tillsammans med den ovan föreslagna viktningen av kursens omfattning. En modell som diskuterats är att vikta kurser på högre nivå mer generellt (t.ex. B- och C-kurser som bygger på A- resp. B-kurser). Till nackdelarna får man då räkna att det blir en komplicerad beräkningsmodell som är svår att såväl bedöma som förklara. Det finns heller inget entydigt sätt att göra en sådan bedömning över hela kursutbudet. Dessutom skulle man för ett visst utbildningsalternativ komma att premiera kurser som inte krävs för särskild behörighet, vilket är högst tvivelaktigt. En princip som Högskoleverket bestämt vill hävda är just att särskilja meritvärderingsfrågorna från behörighetsfrågorna. Av dessa skäl väljer Högskoleverket att inte förorda en sådan viktning.

En annan modell som diskuterats har varit att vikta utifrån det mer specifika begreppet *kurskaraktär*, i detta fall definierat som ”de kurser som för en viss utbildning utgör särskild behörighet”. Till fördelarna med en sådan modell torde kunna räknas att den ger ett incitament till presumtiva sökande att förbättra sina förkunskaper samt att det ger en viss styrning av konkurrenskompletteringarna. Dessutom undviker man att skapa ett system där man riskerar samma köordning till alla sökalternativ. Men å andra sidan komplicerar detta beräkningsmodellen, och de ämnen som viktas har redan värderats en gång i och med att de ingår i den särskilda behörigheten. Dessutom tangerar detta en sammanblandning av behörighets- och meritvärderingsfrågorna, vilket Högskoleverket anser är viktigt att undvika. Så även i fallet med viktning av kurskaraktär anser verket att nackdelarna sammantaget överväger fördelarna, varför också denna modell för viktning har utgått.

4.6 Beräkningsunderlaget

Högskoleverkets förslag

- Samtliga kurser i ett slutbetyg skall meritvärderas. Detta inkluderar även lokala kurser och specialarbete. Idrott och hälsa räknas dock bara med om det höjer jämförelsetalet eller krävs för särskild behörighet
- Höjda betyg i kurser som ingår i slutbetyget ersätter tidigare betyg
- Betyg i kurser inom ramen för utökat program räknas dock bara med om det krävs för särskild behörighet alternativt höjer jämförelsetalet
- Behörighetskompletteringar räknas med oavsett om de höjer eller sänker jämförelsetalet
- Kurser utöver dem som ingår i slutbetyget – och som inte krävs för behörighet – räknas med om de höjer jämförelsetalet, dock inte om dessa är lokala kurser

Summan av betygsvärdena divideras med programmets eller individens poängsumma enligt följande:

- I normalfallet dividerar man med det fullständiga programmets poängsumma (2 150 respektive 2 370 poäng för gymnasieprogram, 1 970 poäng för gymnasial vuxenutbildning)
- Har individen i sitt beräkningsunderlag mer än den för programmet eller gymnasial vuxenutbildning föreskrivna poängsumman skall divisorn utgöras av individens poängsumma
- Om individen har mindre än den för programmet föreskrivna betygsatta poängsumman p.g.a. ej betygsatta gymnasiepoäng (t.ex. lokalt tillägg som används för ämnesanknuten praktik, förstärkning av undervisningen i kurser eller information av olika slag) skall divisorn utgöras av individens poängsumma
- Har individen reducerat program dividerar man med det fullständiga programmets poängsumma
- Har individen följt ett specialutformat program utgår man från det aktuella programmets poängsumma

Högskoleverkets skäl och överväganden

Hela slutbetyget räknas

Högskoleverket anser att övervägande skäl talar för att samtliga kurser i ett slutbetyg skall ligga till grund för jämförelsetalet. Det är dock angeläget att redogöra för de två andra alternativ som har analyserats – att sätta ett ”takvärde” respektive meritvärdera 90% av slutbetyget – och därigenom motivera varför verket som enda rimliga möjlighet ser en modell där samtliga kurser ingår i jämförelsetalet.

RUT-93 föreslog i sitt betänkande *”Behörighet och urval”* att jämförelsetalet skulle räknas på ett antal s.k. meritkurser, upp till ett ”tak” på 1 500 poäng. Högskoleverket valde dock att sätta taket till 1 935 poäng (som är 90% av 2 150 poäng, dvs. slutpoängen för NV- och SP-programmen), vilket borde kunna äga större giltighet än 1 500 poäng. Fördelarna med en sådan ”takmodell” är att genomsnittstänkandet troligen bryts, att behovet av konkurrenskomplettering minskar något och att modellen – om innehållet regleras – kan ge ett bättre prognosvärde. Nackdelarna överväger dock, enligt verkets uppfattning, fördelarna. Först och främst är en modell med ett takvärde svår att förklara för gymnasieeleverna. Modellen förutsätter ett komplicerat beräkningsarbete av antagningsmyndigheten och tar inte heller någon hänsyn till hur individens program är utformat. En pott i betyget kommer att bli helt ointressant, och räknas inte med oavsett om det handlar om höga eller låga betyg.

Det andra alternativet att låta 90% av betyget ligga till grund för meritvärderingen lanserades i promemorian *”Gymnasieskolan – en bred grund för högskolan!”*. Där säger författarna – som ett led i en argumentation mot RUT-93:s förslag att *”...urvalet till högskolestudier i minsta möjliga utsträckning skall störa arbetet i gymnasieskolan. Det vore därför olyckligt om ett stort antal kurser saknar meritvärde i urvalet.”* Vidare säger man att beräkningsunderlaget skall *”...grundas på 90 % av kurserna i slutbetyget, dvs. det som föreslås krävas för allmän behörighet”*.

Denna modell ligger också närmare den som Högskoleverket nu föreslår. Verket anser emellertid att en modell som bygger på 90 % blir betydligt mer komplicerad att förklara och hantera och att vissa oönskade gränsdragningsproblem kan komma att uppstå. Argumentet som ligger bakom att just 90 % skall krävas för allmän (grundläggande) behörighet från den nya gymnasieskolan – nämligen att

inte höja nivån allt för mycket i förhållande till de regler som var anpassade till det gamla linjegymnasiet – är inte heller relevant för urvalet.

Den modell som verket förespråkar kan i och för sig innebära att vissa ”icke-relevanta” kurser räknas in i jämförelsetalet och att utrymmet för att misslyckas på någon enstaka kurs minskar. Men å andra sidan är det en uttalad ambition – och även en signal som bör kunna tolkas positivt inom gymnasieskolan – att allt som en elev gör tillmäts någon form av värde, m.a.o. att bredden i den gymnasiala utbildningen premieras. Argumentet att ”en elev måste ha rätt att misslyckas på någon kurs” är inte heller särskilt relevant i just detta sammanhang. I princip uppstår ju endast status quo om alla elever har möjlighet att räkna bort den sämsta tiondelen.

En kort kommentar om ämnet idrott och hälsa kan vara på sin plats. Detta ämne har numera en annan karaktär än tidigare, där stor vikt läggs vid kost, hälsa, friskvård och ergonomi. Trots att målen för ämnet har förändrats anser Högskoleverket att betyget i idrott och hälsa endast skall räknas med om det höjer meritvärdet eller krävs för särskild behörighet. Detta är då i enlighet med tidigare gällande regler och får nu i huvudsak ses mot bakgrund av osäkerhet kring i vad mån betygssättningen kommer att utgå från betygskriterierna eller från idrottstalang och faktiska idrottsprestationer.

Ett kort påpekande om hemspråk kan också förtjänas eftersom invandrare har möjlighet att tentera av sitt hemspråk och erhålla betyg i detta. Ett sådant betyg skall naturligtvis behandlas på samma sätt som andra kurser vid meritvärderingen.

Fördelarna är sammanfattningsvis att den föreslagna modellen är enkel att förklara och använda. Den tar hänsyn till helheten och anknyter till andemeningen i tillträdespropositionen, där det bl.a. sägs att *”Det är viktigt att eleverna i gymnasieskolan på ett tydligt sätt kan uppfatta att de kunskaper de förvärvar i gymnasiet är centrala för studier på högskolenivå, ...”*. Högskoleverket anser också att modellen ger en positiv signal till gymnasieskolorna genom att allt arbete tillmäts värde.

Lokala kurser

En lokal kurs kan förekomma på olika sätt inom gymnasieskolan. Den kan ordnas som kurs inom karaktärsämnenas ämnesblock, som lokalt tillägg,

som individuellt val eller på lokal gren inom något nationellt program. En lokal kurs kan också förekomma inom specialutformat program eller inom individuellt program. Om den lokala kursen skall ingå i ett nationellt program skall kursplanen vara förenlig med de nationellt fastställda programmålen.

Frågan om lokala kurser skall räknas med eller inte har under våren varit uppe i en livlig diskussion i massmedier, både på riksplanet och lokalt. Erfarenheterna från Högskoleverket, VHS och högskolorna visar också att det är en av de mest frekventa frågorna från skolledare, lärare och studievägledare ute i kommunerna.

Trots den kritik som förekommit mot vissa lokala kursers innehåll och relevans, liksom svårigheterna att överblicka de grunder på vilka betygssättningen görs, har dock Högskoleverket ändå valt att förorda att lokala kurser skall inkluderas i jämförelsetalet. Vi har uppfattat att den lokala förankringen och mångfalden är en så pass väsentlig del av gymnasie-reformens intentioner att det därför vore synnerligen olämpligt, trots de invändningar som redovisats, att exkludera de lokala kurserna vid meritvärderingen. I vissa fall har dessutom de lokala kurserna den beskaffenheten att de ger en viss lokal gren dess profil.

Kompletteringar

Regeringen skriver i sin tillträdesproposition att det sedan något år tillbaka *"...är möjligt för elever från gymnasieskolan att genomgå prövning för att få högre betyg i kurser som ingår i slutbetyget. De betyg som sålunda erhållits skall kunna tillgodoräknas"*. Högskoleverket anser att sådana s.k. konkurrenskompletteringar alltid skall komma den sökande tillgodo, dvs. det nya, högre betyget ersätter det tidigare betyget.

För behörighetskompletteringar skall dock, liksom tidigare, gälla att de såväl kan höja som sänka jämförelsetalet. Helt nya kurser, jämfört med de som ingår i slutbetyget, räknas med om de höjer jämförelsetalet. Här skall dock inte, enligt Högskoleverkets förslag, lokala kurser kunna komma i fråga. Detta mot bakgrund av att lokala kurser inte förekommer inom den gymnasiala vuxenutbildningen.

Programmets eller individens poäng

För att kunna fullborda själva beräkningen anser Högskoleverket att betygens siffervärden viktat med kursernas omfattning divideras med programmets eller individens poängsumma. Normalt skall alltså gälla att man dividerar med det fullständiga programmets poängsumma som är 2 150 respektive 2 370 poäng beroende på program (1 970 för gymnasial vuxenutbildning). Vid denna beräkning görs en avrundning till en decimal.

Men i de fall individen har mer än den för programmet eller gymnasial vuxenutbildning föreskrivna poängsumman skall divisionen i stället utföras med individens poängsumma som divisor (kurser lästa inom ramen för utökat program räknas bara med om de krävs för särskild behörighet eller om de höjer jämförelsetalet). Om individen har mindre än den föreskrivna poängen på grund av ej betygsatta gymnasiepoäng (t.ex. lokalt tillägg som används för ämnesanknuten praktik, förstärkning av undervisningen i kurser eller information av olika slag) skall divisorn utgöras av individens poäng.

Om individen har beviljats s.k. reducerat program dividerar man med det fullständiga programmets poängsumma. Den som har ett reducerat program får därigenom ett visst poängavdrag vid ansökan till högskolan. Detta är en viktig signal till eleverna i gymnasieskolan att inte av taktiska eller andra skäl försöka bli beviljade reducerat program.

Om individen har följt ett specialutformat program utgår man från det aktuella programmets poängsumma. Om individen har mer än den för det specialutformade programmets föreskrivna poängsumman eller reducerat program gäller vad som ovan beskrivits.

5 Betyg från komvux

Högskoleverkets förslag

Ett slutbetyg från komvux med poängsatta kurser enligt den nya läroplanen (Lpf-94) och komvuxförordningen (SFS 1992:403, ändr. t.o.m. 1995:1265) med siffer- eller bokstavs-betyg räknas till det ”nya” systemet.

Betyg som innehåller ej poängsatta ämnen/kurser hänförs till det ”gamla” systemet.

Högskoleverkets skäl och överväganden

Komvuxsystemet är numera utformat på i princip samma sätt som gymnasieskolan. Komvuxstuderande läser dock inte ett speciellt program, utan bestämmer själva vilka kurser, utöver sex obligatoriska kärnämnen, som skall ingå i slutbetyget upp till 1 970 gymnasiepoäng.

Det tidigare komvuxsystemet byggde på etappläsning där etapp 1 motsvarade grundskolans högstadium och etapp 2 t.o.m. 4 motsvarade gymnasieskolan. En komvuxstuderande erhöll efter avslutade studier ett s.k. avgångsbetyg 2 (motsvarande en tvåårig teoretisk gymnasielinje) eller ett avgångsbetyg 3 (motsvarande en treårig teoretisk gymnasielinje). Komvuxelever som påbörjat sina studier före 1 juli 1992 har rätt att erhålla ett sådant avgångsbetyg.

Men förutom dessa två renodlade system förekommer dessutom en relativt stor mängd s.k. blandbetyg, dvs. betyg där såväl ämnen från etappsystemet som poängsatta kurser från det nya systemet ingår. Den fråga som arbetsgruppen ägnat sig åt när det gäller betyg från komvux är hur dessa skall hanteras, dvs. till vilket av de två systemen dessa skall räknas.

En till att börja med tänkbar och till synes enkel lösning vore att försöka utveckla en praxis för översättning av etappsystemets ämnesbetyg till det nya systemet med bokstavs-betyg, poäng och koder. Detta har dock visat sig – under arbetets gång och efter kontakter med komvuxrektorerna – stupa på de praktiska svårigheterna med att sätta gymnasiepoäng på de gamla ämnena,

dvs. kvantifiera dessa i termer av minsta garanterade undervisningstid, som dessutom skall knytas till ett givet kunskapsmål.

Den modell som Högskoleverket i stället tagit fasta på är att utgå från förekomsten av kurser med gymnasiepoäng i slutbetyget. Detta innebär att slutbetyg med samtliga kurser poängsatta enligt de nya kursplanerna – oavsett om dessa har siffer- eller bokstavsbetyg – räknas till det nya systemet medan slutbetyg som innehåller ämnen/kurser utan gymnasiepoäng räknas till det gamla systemet.

Enligt den meritvärderingsmodell som föreslås blir resultatet ett jämförelsetal, som bygger på olika faktorer. En faktor är betygen, som i det nya betygssystemet består av bokstäver. Verket har här föreslagit ett siffervärde för varje betygssteg (se avsnitt 4.4). I komvux slutbetyg kan det förekomma både bokstavs- och sifferbetyg enligt det nya systemet och sifferbetyg enligt äldre förordningar (SFS 1993:805). Högskoleverket föreslår att sifferbetygen 1-5 omräknas enligt följande:

1=0, 2=5, 3=10, 4=15 och 5=20.

Förslaget har sin grund i att det redan finns bokstavs- och sifferbetyg i slutbetyg från komvux och att man vid meritvärderingen beslutat att översätta IG=0, G=3, VG=4 och MVG=5. Högskoleverket använder här samma princip men anser att betyget 2 måste få ett visst värde.

6 Äldre betyg inklusive mellanårsbetygen

Högskoleverkets förslag

Betyg från äldre former av gymnasieskolan (inkl. de s.k. mellanårsbetygen) meritvärderas enligt de principer som gällde före 1 juli 1993 och som i huvudsak tillämpas även i dag. Konkurrenskomplettering skall dock medges i samma utsträckning som för betyg från den nya gymnasieskolan.

Högskoleverkets skäl och överväganden

Det ovan angivna förslaget innebär att meritvärderingen av de äldre betygen sker enligt följande principer:

- alla poängtal anges med en decimal, höjning enligt gängse praxis
- betyg i samtliga obligatoriska ämnen räknas
- betyg i utökad studiekurs, som inte krävs för behörighet, räknas endast om det höjer medelvärdet
- betyg i idrott räknas endast om det höjer medelvärdet
- behörighetskomplettering kan både höja och sänka medelvärdet

Konkurrenskomplettering har funnits de senaste åren i olika former, även för äldre betyg. Konkurrenskomplettering kan ske genom att betyg i ämne som ingår i slutbetyget höjs. Det nya betyget räknas då i stället för det gamla enligt särskilda ersättningstabeller. Konkurrenskomplettering kan även ske genom att en ny kurs läses. Betyg i den nya kursen räknas med i medelvärdet om det höjer detta.

Högskoleverkets förslag innebär bl.a. att den typ av viktning av vissa betyg, som sedan 1993 förekommit framför allt vid meritvärdering till vissa civilingenjörsutbildningar, upphör vid meritvärderingen av de äldre betygen. Vidare

anser verket att samtliga avgångsbetyg/slutbetyg från äldre gymnasieformer skall placeras i samma urvalsgrupp. Någon poängjustering mellan slutbetyg från tre- respektive tvåårig gymnasieskola skall inte göras. Ett skäl för detta är att sökande från tvåårigt gymnasium oftast måste göra mer eller mindre omfattande kompletteringar från treårig linje. Ett annat skäl är att man bör undvika allt för många urvalsgrupper. Framför allt för utbildningar med ett litet platsantal kan antagningsresultatet då bli ganska skevt; någon grupp får ingen plats, kvalificerade sökande i en liten grupp får inte plats etc.

Högskoleverket föreslår även att de s.k. mellanårsbetygen, d.v.s. slutbetyg från programgymnasiet vårterminerna 1995 och 1996 förs till de äldre betygen. Med undantag för de lokala kurserna har mellanårsbetygen större likhet med de gamla betygen än med de nya. Betygen ges i ämnen och en 5-gradig betygsskala används. Denna är visserligen målrelaterad men några mål för varje betygssteg har aldrig fastställts.

En konsekvens av detta förslag blir då att de lokala kurser som ej inräknats under ett nationellt ämne ej heller kommer att ingå i jämförelsetalet. Enligt anvisningar från Skolverket skall de lokala kurserna – om det är möjligt – läggas in under ett nationellt ämne och ev. påverka betyget i ämnet. Erfarenheterna visar dock att ett antal skolor redovisat de lokala kurserna på ett annat sätt. VHS har t.ex. vid antagningen till de senaste terminerna funnit minst fyra olika sätt att redovisa de lokala kurserna. Det finns därför ingen möjlighet att finna något helt rättvist sätt att beakta de lokala kurserna.

Mot denna bakgrund, och med hänsyn till att mellanårsbetygen skall föras till samma urvalsgrupp som äldre avgångs-/slutbetyg med betyg i ämnen, kommer de lokala kurser som redovisas utanför det nationella ämnet ej att kunna beaktas. Dessutom finns i fortsättningen goda möjligheter att förbättra sina betyg och därmed sina konkurrensmöjligheter.

7 Utländska betyg

Högskoleverkets förslag

Högskoleverket får i uppdrag att föreskriva vilka principer som skall användas vid meritvärderingen av utländska betyg.

Högskoleverkets skäl och överväganden

Ungefär 8 000 sökande med utländsk gymnasial förutbildning återfinns varje år i den samordnade antagningen hos VHS. Ett stort antal sökande med utländsk förutbildning förekommer även i den lokala antagningen. De sökande kommer från ett 70-tal olika länder.

Sedan huvudprinciperna för meritvärdering av utländska betyg fastställts och en betygsskala bestämts måste för varje land särskilda översättningsskalor tas fram så att de olika betygen blir så jämförbara som möjligt. Detta arbete kräver goda kunskaper om gymnasieutbildningar i andra länder, utbildningar som likt svenska utbildningar kontinuerligt förändras och utvecklas. Huvudprinciperna för meritvärderingen av de utländska betygen kan fastställas i föreskrifter eftersom de beräknas ligga fast en längre tid. De mer detaljerade bestämmelserna för varje särskilt land hör däremot hemma i en bedömningshandbok som ses över varje år.

Under åren har det förekommit olika principer för att meritvärdera utländska gymnasiebetyg. Man har som regel haft ambitionen att så nära som möjligt följa huvudprinciperna för värdering av svenska betyg. Eftersom de utländska betygen har satts efter ett antal olika principer har meritvärderingen av dessa betyg alltid innehållit ett större mått av värdering och tolkning än svenska dokument och krävt insatser av kvalificerade handläggare.

Jämförelsetalen har under någon period beräknats enbart på det utländska behörighetsgivande betyget, därefter på det behörighetsgivande betyget samt behörighetskompletteringar. I dag tar man vid hanteringen av de utländska betygen (åtminstone i den samordnade antagningen på VHS) normalt inte någon hänsyn till kompletteringar, som en följd av att beräkningen av jämförelsetal för de svenska betygen blivit allt mer komplicerad,

inte minst p.g.a. tillåten konkurrenskomplettering. Det går alltså inte längre att följa huvudprinciperna för svenska betyg.

Hantering av jämförelsetal för betyg hänger också samman med indelningen i urvalsgrupper. Hanterar man sökande med utländsk förutbildning i samma grupp som sökande med svensk förutbildning måste man så långt som möjligt följa samma principer vid beräkning av jämförelsetal. Det blir t.ex. omöjligt att i längden inte ta hänsyn till konkurrenskompletteringar. De utländska betygen har inte heller någon motsvarighet till den gymnasiepoäng som finns i de nya svenska betygen. Hanterar man utländska sökande i en egen grupp kan man däremot meritvärdera deras betyg efter egna principer.

Mot denna bakgrund föreslås alltså att Höskoleverket får fastställa de övergripande principer som skall gälla för sökande med utländsk gymnasial utbildning samt att dessa sökande placeras i en egen urvalsgrupp. Platser tilldelas proportionellt till antalet sökande. Skulle fördelningen av platser av något skäl, t.ex. för få sökande, leda till en icke önskvärd situation finns möjlighet till justering.

8 Urvalsgrupper

Meritvärderingen är en del i urvalsprocessen, indelningen i urvalsgrupper en annan. Det är universiteten och högskolorna som lokalt fastställer hur många, och vilka, urvalsgrupper som skall användas. Att se över denna indelning av urvalsgrupper har inte ingått i Högskoleverkets uppdrag. Av tillträdespropositionen framgår emellertid att man måste använda ett urvalssystem som bygger på urvalsgrupper så att sökande med olika bakgrund får likvärdiga chanser. Vidare sägs att detta bl.a. leder till att sökande med gamla gymnasiebetyg och sökande med betyg från det nya betygssystemet skall behandlas i olika urvalsgrupper. Eftersom i regel en tredjedel av platserna skall besättas på grundval av högskoleprovet leder detta till två urvalsgrupper (en med endast provresultat och en med provresultat i kombination med arbetslivserfarenhet).

Högskoleverket har i sitt arbete funnit att de principer som skall användas för meritvärdering inte kan särskiljas från med antalet urvalsgrupper. I vissa fall förutsätter förslagen t.o.m. vissa urvalsgrupper, t.ex. för sökande med utländska gymnasiebetyg.

9 Genomförande

Högskoleverkets förslag

För att de nya reglerna skall kunna tillämpas av universitet och högskolor fr.o.m. antagningen inför höstterminen 1997 är det, enligt Högskoleverkets uppfattning, nödvändigt att regeringen fattar sitt beslut senast den 1 november 1996.

Riksdagen har beslutat att de ändrade tillträdesreglerna bör träda i kraft vid antagningen till höstterminen 1997. Det finns onekligen vissa problem med detta tidsperspektiv. Information skall ges, centrala och lokala föreskrifter utfärdas, varefter ADB-systemen skall anpassas. Riksdagsbeslutet förutsätter att de nya reglerna även skall tillämpas vid antagningen till fristående kurser, ett område som tidigare inte varit så enhetligt reglerat och där i många fall därtill meritvärdering av betyg skett manuellt.

Högskoleverket har ansett det viktigt att för meritvärderingen föreslå en modell som i sina huvudprinciper bör kunna hålla framöver och som av sökande upplevs som rimlig. De nya slutbetygen kommer att innehålla åtskilligt fler betyg än de gamla eftersom det ges betyg i kurser och inte i ämnen. Därför är det nödvändigt att ett arbete inleds med att ta fram ett system där slutbetygen finns på datamedium och levereras till antagningsmyndigheterna direkt från skolorna.

Det är nödvändigt att i det fortsatta arbetet med meritvärderingen prioritera de nya slutbetygen eftersom det inte finns någon meritvärderingsmodell för dessa. Däremot kan de gamla betygen hösten 1997 hanteras som i dag. Eftersom sökande med gamla betyg skall hanteras i en egen urvalsgrupp skulle detta inte innebära allt för stora orättvisor.

Bilaga: Författningsförslag

Högskoleverket föreslår att följande nya paragrafer skall föras in i högskoleförordningen (1993:100).

8 kap. Tillträde till grundläggande högskoleutbildning

8 a § När betyg från gymnasieskolan används som urvalsgrund skall ett jämförelsetal beräknat enligt 8 b - 8 f §§ användas.

8 b § Betyg på kurs skall ges följande siffervärden

Icke godkänd 0

Godkänd 10

Väl godkänd 15

Mycket väl godkänd 20.

8 c § Siffervärdet för varje betyg skall multipliceras med det antal gymnasiepoäng som kursen omfattar. Det värde som därmed erhålls kallas betygsvärde.

8 d § Samtliga betyg som ingår i ett slutbetyg skall ligga till grund för beräkningen av jämförelsetalet. Ett betyg på en kurs inom ramen för ett utökat program eller betyg på kurs i ämnet idrott och hälsa medräknas dock endast om kursen utgör särskild behörighet för den sökta utbildningen eller om betyget höjer jämförelsetalet.

Ett betyg på en kurs som ingår i ett slutbetyg skall ersättas av ett betyg på samma eller motsvarande kurs om detta betyg är högre.

8 e § Betyg på kurser som inte ingår i slutbetyget skall ligga till grund för beräkningen av jämförelsetalet om betyget höjer jämförelsetalet eller om kursen utgör särskild behörighet för den sökta utbildningen. Betyg på lokala kurser som inte ingår i slutbetyget skall dock inte ingå i beräkningsunderlaget.

8 f § Jämförelsetalet fås genom att det sammanlagda betygsvärdet divideras

med poängsumman för det program som den sökande har gått igenom. Detta gäller dock inte i de fall som anges i andra och tredje styckena.

Om den sökande i sitt beräkningsunderlag har

- a) fler gymnasiepoäng än föreskrivet för det genomgångna programmet på grund av att han deltagit i frivillig kurs (utökat program) eller slutfört kurs inom gymnasial vuxenutbildning, eller
- b) färre gymnasiepoäng än föreskrivet för det genomgångna programmet, skall det sammanlagda betygsvärdet divideras med den poängsumma som den sökande har.

Om den sökande har gått igenom ett reducerat program skall det sammanlagda betygsvärdet divideras med poängsumman för det fullständiga programmet. Jämförelsetalet anges med en decimal.

8 g § Bestämmelserna i 8 a - 8 f §§ skall i tillämpliga delar gälla i fråga om betyg på kurs från gymnasial vuxenutbildning om slutbetygets samtliga kurser åsatts gymnasiepoäng. Om slutbetyget innehåller kurser som har åsatts sifferbetyg skall omräkning ske till siffervärden enligt följande

- 1 = 0
- 2 = 5
- 3 = 10
- 4 = 15
- 5 = 20.

8 h § Bestämmelserna i 8 i § skall tillämpas i fråga om betyg på kurs från gymnasial vuxenutbildning om slutbetyget innehåller betyg på kurser som inte har åsatts gymnasiepoäng, betyg som har satts med stöd av punkt 2 övergångsbestämmelserna till förordningen (1994:35) om ändring i gymnasieförordningen (1992:394) och övriga betyg från äldre utbildningar i gymnasieskolan.

8 i § När sådana betyg som anges i 8 h § används som urvalsgrund skall betygspoäng användas. Betygspoängen utgörs av medelvärdet av betygen i samtliga obligatoriska ämnen. Betygspoäng anges med en decimal.

Ett betyg i ett frivilligt ämne som inte utgör särskild behörighet för den sökta utbildningen och betyg i ämnet idrott räknas med om betyget höjer medelvärdet.

Ett betyg i ett ämne som ingår i ett slutbetyg (motsvarande) skall ersättas av ett betyg i samma ämne eller i ett ämne på lägst samma nivå om detta betyg är högre.

Betyg i ämnen som inte ingår i ett slutbetyg (motsvarande) skall medräknas om de utgör särskild behörighet för den sökta utbildningen eller om betyget höjer medelvärdet.

8 j § Högskoleverket skall utfärda föreskrifter om värdering av betyg från utländsk utbildning.